

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti
p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris
vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in
calce peculiari quoda[m] ...**

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

Debis quae sunt in testamento ceci specialiter ob seruanda. Rubri. lix

[urn:nbn:de:bsz:31-115460](#)

Prima pars florim.

uocauerint/dānauit pene cā eos
sue illū vel illos ex eis q̄ ceteros
ad diuisionē/pcurauerit in. c. lib.
tali mōasterio/vlpsone legati no-
mīe psoluēdis. Et si p̄cipat filio
n̄ fenerari/vl filiā: aī hōi m̄fimo
māliterīo piūgere/vel aliqd alio
p̄cipiat v̄l phibe/et/penā adiūcias
dicēdo. q̄ si cōtrafecerit vel si cō-
tra factū fucrit dānauit eum vel
eos pene cā in.c. xc. De materia
ista dictū est sup:a in rub.de p̄ce-
ptis et dispo.testa. quibus est adj-
cienda pena.

De formādā clausu
la finali i septo z vltio ca-
pitlo testamēti. Ru.lviii.

Dīmētū in dispositione testa-
mentaria omnia supra-
dicta. v. capitula scilicet prohem-
um/legara/institutiones/substitu-
tiones/et omnis alia testatoris p-
uidentia/prohibitio/vel p̄ceptu:
videlz: vel hec omnia v̄l illa, ex eis
q̄ causav̄l testator/volūtas eroge-
rit: subiçies tabellio m. vi. z vlti-
mo capitulo testamēti clausulam
gnalē hoc mō. Et hāc suā vltimā
volūtāte afferuit cē velle quā va-
lere voluit iure testamenti. aut si
sic nō valet/saltē eā iure codicil-
loꝝ/vel alteriꝝ cuiuscūq; vltie vo-
luntatis valere voluit. et teneri
ipsam etjōiajet singulaq̄ i eadē cō-
tinēt ab oī herede aut successo-
re suo. Vel sic. itaq; p̄dicta oia z
singula sue vltie volūtatis dispo-
sitiones afferuit esse velle: quā v̄t
testamentū et testamēti iure vale-
re mandauit/et voluit. q̄ si aliqua
cā p̄sent̄/vel futura testamēti iu-
re nō valeat/saltē eā ius z effeciū
codicillorū habere voluit. siue al-
teriꝝ cuiuscūq; vltime volūtatis
iure inuolabiliter obseruari: z ef-
ficaciter adimpleri mandauit.

Additio. V̄l si vis secure te-

stari cape formāz quā pōit. S̄ pe.
in ti. de instru.edi. s̄. xp̄diōse. v̄l.
si q̄s vult igif secure. quā formāz
posui. s̄. in rub.de clausule finalis
effectu.versi. si igif vis. Her. mū.

De his q̄ iunt i testa-
mēto ceci specialiter ob-
seruanda. Rubri.lx.

L si generalia
quodāmō theorice z
practice v̄damr̄ trās-
curisse: qz tñ adhuc
tā nun cupatui q̄ in
script: testamēti spālia qdā supesse
viden̄ q̄z qdē ignorātā de facili
posset dārosa z vecūda tabelliōz
b⁹ cē. iccirco ip̄a spālia ne tegāt si
lētio huic opusculo iserere curauit
Cūdō p̄mitit hōi ceco z vel na-
turaliter vel accidentaliter v̄tr-
usq; oculi lumine caret: testari for-
ma cōmuni. imo quedā adhibere
cogit: quoru si qd defucrit: testa-
mētu nō tenet. hoc aut̄ est in ei⁹
fauore inductū: qz cūt̄ p̄e facilis
q̄z hō vidēs ledi possit et decepi:
merito ibi versat mai⁹ periculūz:
et ideo debuit ma⁹ consilii adhē-
beri. vt. ff. de car. edicto. l. i. s̄. sed
et si q̄s et.c. v̄b̄ periculū. in pain.
de elec. li. vi. Itaq; cec⁹ volēs fa-
cere testamentuz debet vocare
tabulariū. q̄ si tabularius venire
nō pōt/ tunc licebit ei aliū queq̄
adhiber e scriptorē. vocabit enim
v̄l. testes legitios z scribere scien-
tes/et corā eis p̄fiteb̄ se velle fa-
ceret et h̄i fine scriptis. Insup he-
rediq̄a instituit noua dicet: et ne
sola noim cōmemoratio qe q̄b̄ abi-
guitatis pariat: z iudicia pnoia z
dignitates eoz/ videlz cur⁹ digni-
tatis v̄l officiū sint ip̄i heredes: z
i quo: z in q̄to eos instituit. Itē te-
gata z fideicomissa debet coraz
eis ore p̄prio dilucide clamare: z
debebit eis videre. et inde p̄scrīt̄
hec oia scribi/ et scripta recitari.

De forma testamenti a ceco coditi. Fo.lxxiiij.

vel si an fuerit scripta nihilominus tunc coram ipsis testibus debebut ab ipso testatore oretur explicari: et i scriptis quipm tabellione per ordinem recitari. nam huius type dictum scriptum est testamentum: et alio type referat non iterest. ut C. de testa. l. hac consultissima. s. in oibz. quibus recitat: et lectis eius pfitibus illis suu testamentum seu eloquiu et sui animi dispositio nem eē. et predictos in testimonium vocatos rogant huius sui iudicij testes eē postea aut i inferiore charte spacio qlibz ipsorum testium se subscripterit. Itē apposit. vñj. cordulis: et i qualibet earum cera sufficiēt debet tabullarius siue scriptor facere q libz ipsorum testium signaclo suis. 3 sigillū vñ an nulū characteratu ad vñā ex cordulis cere imprimat. Et nota q i star testamenti i scriptis poterit q libz testis suo pp:to: aut si nō habeat alterum sigillo signare. Porro istud testamentum nūcupatur usq: de eo q oia q i eo primum debet coram testibus nūcupari et declarari: iz multam similitudinem habeat cum testamento in scriptis.

Caddit. Ista st glo. s. l. hac consultissima. C. q teste fa. possit. et glo. in ipso nūcupatur. in s. si na. insti. de testi. ordi. Her. mul.

De forma testamenti a ceco coditi siue facti.

Petrus Iz ocularum visione carē tamē corpore et mente sanus/ vel mente tamen sanus: s. cor pore lagūnes vocat: me. E. nota

rio et testibus infra scriptis ptestus est. se per nuncupationē et si ne scriptis testari velle declarās et exprimens infra scripta legata et infra scriptorum herendum nomina dignitates et indicia: et certas infra scriptas dispositioes dilucide ore ppro coram nobis. Itaq: bona sua testamento disposuit i hūc modū. Prorio nāq pro anima de bonis suis relique rē. prout disponere voluerit testator. Cui aut spōte fuerint omnes dispositioes eius sūm leges facte: et de ipsis arbitrio procedentes: et fuerit apposita clausula finalis demū tu tabellio subiicias hec s̄ba in hūc modū. Igī predictis oibz coram dictis testibus aperte recitatis et lectis dicit us petrus ptestatus est hoc sūm esse testamentum seu eloquū ex sui animi sententia dispositū. ro gās infra scriptos ad testimonium adhibitos testes eē: et vt subscriptioes suas et sigilla sūm iuriis ordinē subscriptant et apponant. post hec aut se primū subscripterit q libz testium hoc mō. Ego. A. cū infra scripti alijs testibus siue cū supra et infra scriptis alijs testibus a pdicto testatore adhibitis et rogati huic testō et etiā recitationē et oibz et singulis suprascriptis pnis interfui: et ab eodē testatore rogar: i testimonium me subscripti sigillū meū propriū. vñ si nō habeat proprium dicat sigillum infra vel supra scripti. H. habens infra circuluz formam agni vel columbe: in vna ex cordulis cere imprimens et apponens. et eodem modo quilibet aliorum testium se subscriptet. In fine autem tabellio siue scriptor subscriptiōne suaq subiiciat hoc mō. Ego. L. notarius ab ipso Petru testatore vocatus predicta oia et singularia suo mādato scripti: et scrip̄ta coram dictis testibus recitauit l. y.